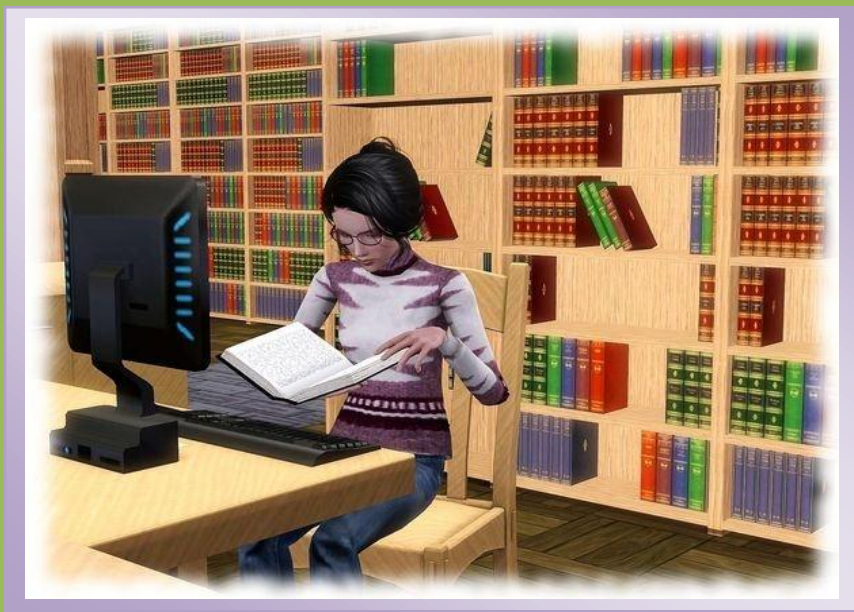

Відділ культури виконавчого комітету
міської ради
Центральна міська бібліотека для дорослих
ім. Бориса Антоненка-Давидовича

Організація сімейного читання в бібліотеці

Методичні поради

Ромни-2014

Організація сімейного читання в бібліотеці : методичні поради / Центральна міська бібліотека для дорослих ім. Бориса Антоненка-Давидовича; укладач провідний методист МЦБС О.П. Дудка.- Ромни, 2014.

Відродження і популяризація сімейного читання, створення в бібліотеках комфортного середовища для батьків та дітей, підвищення інформаційної культури - одні з основних завдань, які покликані виконувати бібліотеки. Дані методичні поради допоможуть в організації сімейного читання в бібліотеці.

**Наша адреса :
Центральна міська бібліотека для
дорослих
ім. Бориса Антоненка-Давидовича
вул. Коржівська, 94
м. Ромни
Сумська область
Тел.: 5-51-53
e-mail library-romny@ukr.net**

Якщо донедавна книга була для людини основним джерелом інформації, а читання – популярним способом проведення дозвілля, то тепер у них з'явилися могутні суперники – телебачення та Інтернет.

Нині багато хто вважає читання «зайвим марнуванням часу», віддаючи перевагу екранізованим версіям творів.

Багато батьків і вчителів незадоволені тим, що їхні діти не люблять читати. Але змусити дитину читати неможливо, книгою потрібно зацікавити. Книга повинна прийти до дитини у відповідному віці, інакше дружба з нею може й не відбутися.

Прищеплення дітям інтересу до читання, констатує наука, на 90% залежить від батьків. Тому завдання бібліотек – відродження сімейного читання. Головна відмінність сімейного читання від інших його видів – класного і позакласного – полягає в тому, що батьки, читаючи своїй дитині книгу, починають по-справжньому займатися її духовним розвитком, формуванням її особистості.

Сімейне читання – це не просто читання дітям. Традиції такого спільного читання благодатно впливають на всю родину, воно передбачає духовне спілкування сім'ї, зміцнення духовних зв'язків.

Ось чому важливо правильно організувати дитяче читання. Направити його так, щоб дитина не розгубилася у книжковому морі, щоб спілкування з книгами стало звичним, і, що найважливіше, приємним та улюбленим заняттям. Реалізація цього завдання можлива за умови спільної діяльності бібліотеки і сім'ї. Саме бібліотека повинна постійно шукати шляхи співпраці з родинами, сприяти постійному вдосконаленню виховних можливостей батьків, намагатися допомогти батькам оволодіти навичками сімейного читання, усвідомити його значення.

Відтак виникає питання, як перетворити бібліотеку у заклад, невимушена атмосфера якого сприяла б залученню до

читання малечі, задоволенню спільних родинних інтересів. Таке завдання вимагає нового рішення організації бібліотечного інтер'єру, поєднання традиційних та новітніх підходів. Великою мірою це залежить від площі бібліотеки, її матеріально-технічної бази, але основа – це є бажання самих бібліотекарів.

Бібліотеку умовно можна розділити на **зони**:

- **інформаційна зона** (куточок). Тут можна дізнатися про послуги бібліотеки, її заходи, одержати відомості щодо освітніх закладів у вашій місцевості, гуртків та клубів, адрес юридичних та соціальних служб, інші дані, котрі стосуються життя сім'ї, батьків, дітей. Такий стенд чи куточок може називатись

-«**Азбука для батьків**»

-«**Разом із сім'єю та задля сім'ї**»

-«**Інформаційне бюро для батьків**»

-«**Сім'я. Книга. Бібліотека**»

Тут також буде доречно розміщати матеріали для батьків, що допоможуть їм привичаїти дитину до читання, оформити **інформ**

- **досьє** різноманітної тематики:

- «**Твої права, дитино**»

- «**Читаймо разом з пелюшок**»

- «**Я народився, я расту...**»

- «**Ваша дитина йде до школи**»

- «**Поки лихо не постукало у двері**»

- **зона спілкування**. У цій зоні читачам має надаватися можливість для вільного ведення розмов, дискусій. Це має бути кімната, де дітям розповідатимуть казки, дорослі спілкуватимуться з ними, обговорювати їхні улюблені книги, знайомити з новими надходженнями, стимулюючи любов до читання. Для тих у кого маленькі приміщення, рішенням може бути відгороджений напіввідкритий простір на абонементі. Те, що відбувається, привертатиме увагу інших користувачів, що сприятиме збільшенню учасників заходу.

– **рекреаційна зона** – це місце психологічного розвантаження для читачів. Тут бажано створити всі умови для відпочинку, розмістивши акваріум, декоративні рослини, тощо. Якщо до бібліотеки приходять батьки разом з дітьми дошкільного

віку, бажано облаштувати в цій зоні особливо затишне місце для малят, створити умови для гри: іграшки, оригінальні книги, які розраховані на вік малюка.

– **фонд бібліотеки**, мета створення цієї зони всіяко підтримувати сімейне читання. Фонд

має задовольняти потреби у літературі як дітей, так і дорослих, крім того, сприяти підвищенню рівня психолого – педагогічної культури батьків та стимулювати на основі використання книги сімейне спілкування. Найпоширенішим варіантом, що не потребує великих затрат, є організація у фонді відкритого доступу тематичної виставки, присвяченої проблемам сім'ї. Необхідно подбати і про художнє оформлення виставки, зробити її привабливою. Література на полицях має постійно поповнюватись.

Ось кілька прикладів книжково-ілюстративних виставок, присвячених проблемам сім'ї:

„Тільки родина, як вічна зернина на невмирущому полі життя”

„Сім'я – родинька моя”

„Сімейна скарбничка”

„Уроки сімейної любові”

Особлива роль належить спілкуванню з читаючими родинами на індивідуальному рівні та організація сімейного спілкування у стінах бібліотеки. Методика залучення сім'ї в бібліотеку проста: всі заходи повинні бути цікавими і дорослим і

дітям. Сприяючи розвитку сімейного читання бібліотекар має використовувати найрізноманітніші **форми роботи**:

- **Рольова гра "Родина моєї мрії"**, що включає ігрову форму та анкетування. Анонімна анкета для юних читачів містить приблизно такі запитання: "Чи є для тебе батьки ідеалом чоловіка й жінки?", "Чи важлива духовна близькість у родині?". Рольова гра дасть можливість підліткам і дорослим краще довідатися один про одного, висловити свою думку, сформулювати основні життєві цілі.

- **Школа відповідального батьківства**. Її засідання – це Дні сім'ї, читацькі зустрічі, конференції, круглі столи, літні «Читаючі дворики» що збирають кілька поколінь – від наймолодших читачів до бабусь і дідусів. В рамках Школи можна **провести День батьків на тему «Бібліотека і сімейне читання»**. Розмова з батьками, експозиція «Виховай книголюба», де можна отримати рекомендації фахівців про те, які книги краще всього підходять для дітей молодшого шкільного віку, презентація книжкової виставки «Читаємо і думаємо разом» з оглядом журналів для батьків – все це викличе чималий інтерес. Для кожної сім'ї в подарунок можна підготувати по комплекту закладок «Дитячі журнали» і рекомендаційний список літератури «Кращі дитячі книги».

Для відвідувачів Школи працівники книгозбірні можуть організувати бесіди з фахівцями – дитячими психологами та юристами, – що стосуються питань перехідного віку, дитячого здоров'я, правових та сімейних відносин (тематика, коло запрошених фахівців визначаються в залежності від побажань батьків). Часто питання для обговорення підказують самі батьки.

У рамках програми Школи можна запланувати проведення **акції «На допомогу майбутнім мамам»** (спільно із Центром планування сім'ї та жіночою консультацією), занять для майбутніх молодих батьків, які включатимуть тренінги, рольові ігри, різноманітні конкурси.

- **Сімейні клуби**. Їх мета – залучення батьків та дітей до спільного прочитання кращих творів вітчизняної та зарубіжної

літератури, виховання успішного читача, організація цікавого дозвілля. Кожне засідання клубу передбачає зустріч не тільки з книгою, але і з цікавими людьми міста. Може стати доброю традицією проводити свята іменинників, багатодітних сімей, посиденьки для бабусь і онуків. В кінці року обов'язково проводиться бенефіс читаючих сімей. До співпраці в клубі бібліотекарям бажано залучити різних фахівців: учителів, юристів, лікарів, психологів. За їхньої участі проводити зустрічі «У вас питання – у нас відповідь».

- **Сімейні літні читання.** У період літніх канікул заходи проходять поза стінами бібліотеки. Вибравши місцем відпочинку літній майданчик і альтанку, розташовану поруч із бібліотекою, діти й батьки беруть активну участь у вікторинах і подорожах, різних конкурсах, екскурсіях, театралізованих виставах: «Бібліотека на галявині», «Літературна аптека», «Бути здоровим – це модно», «Все про етикет», «Український народ і його звичаї». Тут проявляються знання та вміння, спритність і кмітливість, розкриваються творчі здібності.

- **інтерактивні заняття циклу «Сім + я = сім'я».** Крім формування моральних якостей, ці заняття сприяють розвитку творчості, пам'яті, образного та асоціативного мислення у дітей. Із метою надання допомоги батькам у залученні дітей до читання, передбачається проведення засідань «Педагогіка на кожен день», «Психолог радить», «Яку книжку прочитати з дитиною», «Батьки і дітлахи, візьміть у руки книжечки». Рекомендаційні списки та пам'ятки «Шпаргалка для батьків», «З мамою по Книжковому всесвіту», «Читання для гарного настрою» допоможуть батькам у виборі книг, у формуванні кола читання дитини.

- **сімейний конкурс «Ай да тато, ай да я!»**, до Дня захисника Вітчизни на якому хлопчики разом зі своїми батьками покажуть себе справжніми солдатами і чоловіками, виконуючи конкурсні завдання. Демонструючи ранковий підйом - надягти на себе гімнастерку, пілотку, ремінь і кирзові чоботи. А потім пришивши гудзики, надувати повітряні кулі – тренажери для легенів, ловити рибки-букви і складати з них «військові» слова. В результаті

будуть визначені найерудованіші, найвинахідливіші та найдружніші сім'ї.

- **сімейне свято «В ім'я добра і краси»** до 8 Березня на яке запросити бабусь з онучками. У конкурсі-візитці діти розкажуть про своїх бабусь, а вони, в свою чергу, повідають про інтереси та захоплення улюблених онучок. У тому, що бабусі славні рукодільниці, присутні переконаються, побачивши представлені ними поробки: шкатулки з листівок, мережива, вишиті та в'язані вироби. Приємним сюрпризом для бабусь стане невеличкий концерт, підготовлений онучками.

- **сімейний конкурс «Нерозлучні друзі – дорослі і діти»** - читаючі родин беруть участь у веселих змаганнях - визначити житло за описом, намалювати будинок із зав'язаними очима, виготовити з підручних засобів (надувних кульок) люстри, пошити одяг із газет, приготувати капустяний салат.

Найталановитіші сім'ї можуть взяти участь у конкурсах **«Рукотворна книга»** і створити книгу своєї родини, родинний **конкурс пісні «Заспіваймо всі разом»; «Твори, видумуй, пробуй»**. Також можна організувати виставку малюнків **«Я і родина моя»**.

- **літературно-народознавче свято «В кожне серце із небес лине нам: «Христос Воскрес!»**. Всі присутні на ньому збираються за «круглим столом», діти пригощають один одного крашанками, а мами та бабусі діляться рецептами своїх пасок, які принесуть на зустріч. Крім того, присутні дізнаються багато цікавого про великодні традиції і звичаї народу, мистецтво виготовлення писанок, познайомляться з літературою з даної теми.

- **шоу "Педагогіка порозуміння"** юні книголюби запропонують батькам обговорити теми: "Чи потрібно карати за погані оцінки", "Чи варто враховувати смак дітей при купівлі їм одягу", "Чи варто готувати їжу на замовлення дітей", "Чи будете ви свої відносини з дітьми за принципом, яким керувалися ваші батьки, або запозичуєте інші методи", "Чи залежить любов до дитини від її поведінки". До заходу бажано підготувати виставку малюнків і виробів із пластиліну на тему "Моя родина". Серйозна розмова

чергуватиметься з конкурсами "Заспіваємо всі разом", "Мамині руки", "Апетитна мозаїка" і ін.

- **акція „Читач з колиски”**. Спочатку потрібно у бібліотеці оформити звернення до молодих батьків, наприклад такого змісту: **„Шановні мами й тата! У вас народилося маля. Щоб воно виростало розумним, здоровим, щасливим, читайте йому книжки... з колиски”**. Запрошуються батьки, які мають малюків, бібліотекар проводить бесіду і вручає барвисті буклети **«Почитай мені, мамо»** з рекомендаціями, що читати дітям у перші роки життя та подарувати книжки для дітей віком до 5 років або фотоальбом.

- **проект «Літературні лавочки під відкритим небом»** або **«Бібліотека без стін»** (огляди літератури та періодики, вікторини, голосні читання на лавочці у скверику для маленьких читачів). До цієї акції можна залучати учнів старших класів та волонтерів. Така робота буде особливо важливою для тих дітей і батьків, які ніколи не відкривали дверей бібліотеки. Можна роздати дітям яскраво оформлені **рекомендаційні списки літератури:**

– **«Тим, хто перший раз читає книгу»**

– **«Тим, хто вже прочитав декілька книг»**

– **«Тим, кому цікаво читати»**

– **«Любителям книг»**

-**«Бібліоекспрес із подарунків і чудес»** - являє собою пошук у книгах (творах) інформації про те, які сімейні свята, традиції існували (ють) у різних родинах у різні часи й у різних народів світу.

- **«Сімейна бібліокомора»** орієнтована на пошук у художніх творах рецептів різних страв.

- **книжково-рекламна акція "Парад книг-2014"**. Книжкові вітрини розташовують на вулиці біля будівлі бібліотеки, відзначають їх яскравими заголовками: "Приголомшливі хіти сезону", "Читай! Дізнавайся! Дій!", "Покоління Next. Їхній вибір", "Книги на всі часи", "Читаємо разом: я й мама". Поруч, на прикрашеному повітряними кульками дереві, розвішують візитки, проспекти, рекламні листівки, що рекламують книги, бібліотеку й надавані нею послуги.

- **бібліотечна алея "Спокуси книжкового літа"**. бібліотека запрошує жителів міста прогулятися всією родиною по бібліотечній алеї. Їм пропонують ознайомитися з "Гарячою книжковою десяткою", подивитися роботи переможців фотоконкурсу "Книга в сімейному альбомі", взяти участь у сімейному конкурсі "Щасливий випадок".

Для організації змістовного дозвілля та сімейного читання бібліотека може запропонувати користувачам *такий перелік послуг*:

- в систематичному каталозі, картотеці статей можна виділити тематичні рубрики **«Сім'я. Діти. Суспільство»**, **«Сімейне виховання»**, **«Сценарії родинних свят»**, **«Кожній дитині – родину»**, **«Проблеми дітей та шляхи їх подолання»**, **«Діти з особливими потребами»**, „Допомога сім'ям”, „Обдарованість. Обдаровані діти”, „Дитині про її права”;

- консультації для молодих батьків, щодо формування разом з дітьми власної домашньої бібліотеки **«Наша сімейна книгозбірня»**;

- участь в акції **«Відпусти улюблену книжку у подорож»**, мета якої – добровільний обмін вже прочитаними книжками з власних колекцій з іншими учасниками акції;

- Дні сімейного читання **«З мамою і татом до бібліотеки»**;

- заходи, присвячені обговоренню книг для дітей та дорослих **«Посиденьки у колі шанувальників книги»**;

- батьківські дні за темою **«Дітей виховують батьки. А батьків...?»**;

- салон цікавих зустрічей **«Перехрестя»**

- оздоровчі бесіди, фізкультхвилинки: **«Головне здоровим бути, це потрібно всім збагнути»**, **«Поради королеви Чистоти»**,

Продукти харчування – наші друзі і вороги»

- родинні свята: **«Ласка мами зігріває серденько моє»**,

«Молитвою тебе вітаєм, мамо», **«Поки живе бабуся, я нічого не боюся»**, **«Вже срібні роси заплітаються Вам в коси»**.

- години народознавства : **«Славна бабця, славний дід, слався весь наш древній рід»**

- інформ-фуршет для молодих родин: «30 хвилин у бібліотеці»
- бібліотечна акція «Краща родина (назва міста чи села), яка читає»
- сімейні літературні ігри, вікторини, конкурси, брейн-ринги: «Читаємо всією сім'єю», «Я+Я = моя сім'я», «Ну-мо бабусі», «Чи моя це дитина?», «Батьки казкових героїв».

Пропонуємо Вашій увазі анкету для батьків

„А Ваша дитина читає?“

1. Чи є у вас домашня бібліотека?

Так

Ні

2. Які газети і журнали ви виписуєте для дітей?

3. Чи активно читає книги ваша дитина?

4. Які книги викликають найбільший інтерес у вашої дитини?

5. Де ваша дитина бере книги для читання?

6. Вона читає художні твори поза шкільною програмою?

Так **Ні**

7. Чи використовує Ваша дитина аудіо та електронні книги?

Так **Ні**

8. Які книги ви читаєте вголос і обговорюєте разом з дітьми?

9. Чи ділитесь враженнями про прочитані книги ваша дитина?

Так **Ні**

10. Чи дозволяєте ви своїй дитині читати книги не за віком?

11. Як допомагає читання дитині в її навчанні?

12. Які позитивні якості, на вашу думку, розвиває у дитини читання?

13. Чи допомагають вам книги, періодичні видання у вихованні дітей? Які саме?

14. Як ви вважаєте, хто повинен виховувати у дитини любов до книги?

Ви

Вчитель

Бібліотекар

Дякуємо за відповіді !

Радимо прочитати:

Безручко Н. Відродити історичні традиції сімейного читання в Україні / Н. Безручко // Світ дит. б-к. – 2010. – № 1. – С. 23-26.

Бібліотека як організатор сімейного читання // Шк. б-ка. – 2010. – № 10. – С. 54.

Богуш А. М. Ваші помічники – книги : поради батькам / А. М. Богуш // Розкажіть онуку. – 2008. – № 11. – С. 51-54.

Васильєва Л. М. Поради бібліотекаря батькам старшокласників / Л. М. Васильєва // Шк. б-ка. – 2011. – № 9. – С. 79-84.

Від родини йде життя людини : родинне свято // Шк. б-ка. – 2012. – № 13-14. – С. 91-93.

Відроджуємо традиції сімейного читання : бібліодайджест за сторінками фахової періодики з циклу «Запозичимо у колег – запровадимо у себе». Вип. 3 / КЗ «Обл. б-ка для дітей» Черкаської обл. ради ; уклад. І. М. Гончар. – Черкаси : [б. в.], 2008. – 24 с.

З родини йде життя людини : [підбірка віршів про сім'ю] // Б-ка вихователя дит. садка. – 2007. – № 2. – С. 53-70.

Кирниченко Т. Улюблені книги моєї сім'ї / Т. Кирниченко // Шк. б-ка. – 2009. – № 10. – С. 77-78.

Красоткіна Н. Г. Тепло татусевих долонь : родинне свято / Н. Г. Красоткіна // Розкажіть онуку. – 2006. – № 21-22. – С. 6-8.

Мірошниченко В. Тато, мама, я – розумна сім'я : [родинна інтелектуальна гра] / В. Мірошниченко // Шк. б-ка. – 2011. – № 8. – С. 88.

Моляка О. Шануй Батька й Неньку : (сценарій родинного свята у 2 кл.) / О. Моляка // Початкова школа. – 2012. – № 5. – С. 60.

Пономар К. Н. Спільними зусиллями виховаємо любов до читання / К. Н. Пономар // Шк. б-ка плюс. – 2012. – № 3. – С. 10-15.

Поради батькам щодо виховання в дітей любові до читання : матеріали виступу на батьківських зборах // Шк. б-ка. – 2012. – № 13-14. – С. 17-21.

«Тато, мама і я – читацька сім'я» : конкурс ерудитів // Шк. б-ка. – 2012. – № 13-14.– С. 105-106.

Тато, мама, я – розумна сім'я : родинна інтелектуальна гра // Шк. б-ка. – 2001. – № 8. – С. 88.

Юхименко К. М. Як навчити дитину цінувати книгу? : виступ на батьківських зборах / К. М. Юхименко // Шк. б-ка. – 2010. – № 3. – С. 69.

Список використаних джерел:

Большакова С. «Душа по капле собирает свет...» / С. Большакова // Б-ка. – 2009. – № 2. – С. 24-26.

Галактионова А. И стар, и млад – все в гости к нам!.. / А. Галактионова // Б-ка. – 2009. – № 5. – С. 34-35.

Губина В. «Привет, «шнурки»! : читаем вместе, читаем всей семьей / В. Губина // Б-ка. – 2012. – № 3. – С. 45-47.

Драніченко Л. Ввійдемо в світ книги разом / Л. Драніченко // Світ дит. б-к. – 2009. – № 2. – С. 27-28.

Никашкина И. Тепло семейного «Очага» / И. Никашкина // Б-ка.– 2009. – № 8. – С. 36-39.

Організація сімейного читання в бібліотеці [Електронний ресурс] // Херсонська ОУНБ ім. О. Гончара : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.lib.kherson.ua/kalejd9-3.htm> (17.09.2012). – Назва з екрана.

Сімейне читання в бібліотеці [Електронний ресурс] // Херсонська ОУНБ ім. О. Гончара [сайт]. – Режим доступу: http://www.lib.kherson.ua/kalejd10_09-4.htm (17.09.2012). – Назва з екрана.

Тимченко С. Мамы всякие нужны, папы всякие важны / С.

Тимченко // Б-ка. – 2012. – № 2. – С. 11-12.

